

Også byggearbeidere skal være trygge på jobb

Det er når risiko undervurderes at folk dør på jobb i Norge. Dette må vi gjøre noe med.

Det er fortsatt tre ganger så farlig å jobbe på en bygge- og anleggsplass som det er i resten av arbeidslivet. Sykefraværet i næringen går i feil retning, med en svak økning på siste årsstatistikk. 8000 personer blir syke etter å ha blitt skadet på jobb og 100 får varige mén. Også antall dødsfall på bygge- og anleggsplasser i Norge har økt de siste årene.

Skal vi godta at en arbeidsgruppe er langt mer risikoutsatt, dør oftere og skader seg mer enn ansatte i resten av samfunnet? Krisetiltak ville ha blitt satt inn dersom lærere, butikkansatte eller kontorpersonell hadde vært utsatt for i nærheten av samme belastning.

Det skal ikke være slik at de som bygger lange tunneler, store praktbygg og bolig for deg og meg, skal måtte godta fare for liv og helse på jobb. Situasjonen er ikke helsvart; mange viktige forbedringer er gjort for å skape tryggere arbeidsforhold i Norge. Nå er det på tide å ta skrittet helt ut og sørge for null ulykker på bygge- og anleggsplassene.

Det er mulig, men da må det til en nasjonal dugnad innen bygg og anlegg. Det nytter ikke bare å si «pass på» og heve pekefingeren mot alle dem som utfører jobben. Halvparten av ulykkene skjer på grunn av for dårlig planlegging tidlig i byggeprosessen. Det betyr at byggherrene må skjerpe seg og har en jobb å gjøre for å legge til rette for tryggere forhold for tømmerne, malerne og betongarbeiderne. Byggherrene må bli flinkere til å identifisere risikoene og hvordan potensielle farer skal forhindres. Dette må til for å få ned ulykkestallene.

Et eksempel fra arbeidshverdagen for kort tid siden: En arbeider faller seks meter fra et stillas som er i ferd med å demonteres på en av Statsbyggs byggeplasser. Han faller ned på et betonggulv. Dette får ikke oppmerksomhet i media fordi han bare blir lettere skadd. Internt hos oss fører fallet til en grundig gjennomgang av både hva som skjedde og våre rutiner. Det er fordi fallet kunne ha endt fatalt, noe som ikke må få skje. Vi må lære av slike hendelser. Altfor ofte skyldes det flaks og marginer at det ikke går verre. Vi kan ikke godta at tilfeldigheter avgjør liv og helse. Som Norges største byggherre tar Statsbygg ansvar. Vi registrerer og gransker nå alle nesten-ulykker og setter inn nødvendige tiltak for å oppnå ulykkesfrie byggeplasser.

Liknende loggføring skjer på svært mange arbeidsplasser rundt om i landet. Statsbygg har nå tatt initiativ til at de statlige aktørene som Jernbaneverket, Statens vegvesen går foran og deler registrene over nestenulykker med hverandre. Det er bare ved å dele dataene vi virkelig kan ta lærdom, komme ulykker i forkjøpet og redde flere liv.

Det er ofte lavest pris som teller når bygge- og anleggsoppdrag skal tildeles. Billige tilbud kan gå på bekostning av helse, sikkerhet og arbeidsmiljø. Min utfordring til bransjen er å legge vekt på seriøsitet og det å skape trygge arbeidsplasser framfor pris. Det vil vise seg at det er lønnsomt og gir gevinst å investere mer i trygghet og helse for bygge- og anleggsarbeiderne. Derfor vektlegger også Statsbygg kvalitetskriterier framfor et ensidig fokus på pris i våre byggeprosjekter.

«Alle som går på jobb, skal komme helberget tilbake», sa arbeids- og sosialminister Robert Eriksson da han signerte HMS-charteret for byggenæringen i sommer. Representanter fra alle ledd i bygge- og anleggsnæringen gjort en historisk forpliktelse; null skader! Det er lett å være enig om at arbeidsulykker skal unngås, men det er vanskeligere å gjøre noe med det. Derfor er utfordringen for hele næringen å følge opp gode intensjoner med konkrete mål. Det må bli en vekker at antall dødsfall har økt de siste årene mens målet er null ulykker.

Statsbygg planlegger og gjennomfører omkring 160 større og mindre byggeprosjekt til enhver tid. Det har vært fem arbeidsulykker, alle med lettere skader, på byggeplassene våre så langt i år. Dette er en kraftig nedgang og forbedring fra tidligere år. Ulykkestallene er lavere enn ellers i næringen, men like fullt for mange.

Det er 10.000 bygge- og anleggsplasser spredt over hele landet. Det er alt fra små bolighus til store bygg. Utfordringen nå er: Planlegg bedre, oppdag farene tidligere, lær av hverandres hendelser og velg sikkerhet over pris! Da kan vi nå forpliktelsene om null ulykker.

Harald V. Nikolaisen

Administrerende direktør i Statsbygg og leder av styringsgruppa for HMS-charteret